

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
наукової конференції професорсько-викладацького складу
Полтавського державного аграрного університету
за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років

17-18 травня 2023 року

Полтава

Редакційна колегія:

Олег Горб, проректор з науково-педагогічної, наукової роботи, доцент;

Олександр Петраш, доцент кафедри механічної та електричної інженерії;

Ілона Яснолоб, начальник науково-дослідного сектору, доцент кафедри підприємництва і права, доцент;

Світлана Козина, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності;

Олександра Біловод, декан інженерно-технологічного факультету, доцент;

Людмила Дорогань-Писаренко, декан факультету обліку та фінансів, професор;

Сергій Кулинич, декан факультету ветеринарної медицини, професор;

Микола Маренич, директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор;

Алла Світлична, директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій, доцент;

Анатолій Шостя, декан факультету технології виробництва та переробки продукції тваринництва, старший науковий співробітник;

Віктор Радочін, начальник редакційно-видавничого відділу.

Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років (м. Полтава, 17-18 травня 2023 року). – Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. – 241 с.

3. Рубан Ю. Д. История зооинженерной науки и современность. Киев : Аграрная наука, 2001. 184 с.

4. Аранчій С. В. Історія ветеринарної медицини Полтавщини. Полтава : Полтав. літератор, 1988. 232 с.

5. Тендитник В. С. Жизнь достойная подвига, благородной памяти и подражания. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2017. № 1-2. С. 182–184.

УДК 636.4.082

ВПЛИВ ЕФЕКТИВНОСТІ РІЗНИХ МЕТОДІВ РОЗВЕДЕННЯ У СВИНАРСТВІ

*Б. С. Шаферівський**, к. с.-г. н., доцент
**bogdan.shaferivskyi@pdaa.edu.ua*

На даний час відтворювальні якості та інтенсивність використання свиноматок значною мірою визначають ефективність галузі та її рентабельність. На відтворювальні якості свиноматок впливає низка факторів спадкового і неспадкового характеру. Однак науково-обґрунтоване поєднання і використання цих факторів забезпечує максимальний річний вихід продукції. Генетичного поліпшення відтворювальних якостей свиноматок можна досягти за чистопородного розведення, схрещування і гібридизації [8].

Тому метою нашої роботи було проведення аналізу впливу ефективності використання різних методів розведення на формування відтворювальних якостей свиноматок.

У господарствах України розводять близько 11 порід свиней, що дає змогу отримувати різноманітні породні поєднання [1]. Нині є всі можливості для використання високопродуктивних материнських і батьківських форм вітчизняної і зарубіжної селекції, які відповідають високим вимогам, що висуваються країнами із високорозвиненим свинарством до генотипу тварин [9]. Удосконалення вітчизняних порід свиней дедалі частіше відбувається із використанням породних поєднань зарубіжної селекції. Завезених тварин використовують як поліпшувачів за чистопородного розведення і для схрещування, що позитивно впливає на продуктивність вітчизняного поголів'я [8]. Для розведення великої білої породи використовують кнурів естонської селекції (55,5 %), англійської (18,5 %), данської та французької (10,7 %) і лише 14,8 % – кнурів вітчизняної селекції [6].

Для поліпшення відгодівельних і відтворювальних якостей свиней, як за чистопородного розведення, так і породно-лінійної гібридизації все частіше використовують кнурів спеціалізованих м'ясних порід зарубіжної селекції – ландрас, дюрок, гемпшир, п'єтрен, що забезпечує високий ефект гетерозису у потомстві [4].

Використання високопродуктивних генотипів зарубіжної селекції забезпечує не лише отримання товарних гібридів, але й покращує продуктивні якості вітчизняних порід, шляхом створення в них спеціалізованих структурних елементів [5].

Використання кнурів породи ландрас англійської селекції сприяло підвищенню багатоплідності вітчизняних свиноматок великої білої породи на 3,7 %, молочності – 5,5 %, маси гнізда поросят при відлученні – на 10,8 %, а також ознак великоплідності та інтенсивності росту молодняка.

Схрещування свиноматок великої білої породи з кнурами породи ландрас англійської селекції сприяло отриманню більшої кількості помісних поросят, із вищою живою масою новонароджених та масою гнізда при відлученні, а схрещування помісних свиноматок за схемою 1/4 велика біла × 1/4 ландрас × 1/2 лінія SS сприяло підвищенню їх багатоплідності [6].

За результатами досліджень схрещування маток великої білої породи французького походження з кнурами великої білої породи німецького походження, а також маток породи ландрас французького походження з кнурами великої білої породи і п'єтрен німецького походження, одержана найбільша кількість поросят при народженні і відлученні [11, 12].

В результаті схрещування свиноматок великої білої породи з кнурами естонської беконної породи одержано поросят більше на 1–32 %, які мали за високої збереженості нижчу собівартість 1 ц приросту живої маси на 0,1–7,9 %, як порівняти із тваринами, отриманими за інших методів розведення [6]. Схрещування свиноматок материнських порід України – великої білої, миргородської, української степової білої із кнурами м'ясних порід сприяло збільшенню багатоплідності на 0,2–0,3 голів, збереженості – на 10 % [2].

Схрещування та породно-лінійна гібридизація чистопородних свиноматок великої білої породи з кнурами полтавської м'ясної і червоно-поясої спеціалізованої лінії сприяли підвищенню великоплідності на 7,47 – 9,34 %, молочності – 5,14 – 7,10 кг, живої маси одного поросяти при відлученні – 2,62 – 6,15 кг, маси гнізда при відлученні – 3,41 – 6,27 кг, збереженості поросят – на 4,40 – 5,10 %. [10]

Розглядаючи схрещування та породно-лінійну гібридизацію, як головний фактор підвищення відтворювальних якостей свиней слід зазначити, що їх ефективність зумовлена комбінаційною здатністю (поєднуваністю) вихідних батьківських порід, типів, ліній, яка поділяється на загальну і специфічну [3].

Таким чином, оцінка комбінаційної здатності свиней різних породних поєднань, дає змогу передбачати результати майбутніх схрещувань, впроваджувати у виробництво ефективні варіанти, водночас виключаючи непотрібні затрати часу та коштів на отримання великої кількості гібридів та помісей, які не мають цінності.

Список використаних джерел

1. Агапова Є.М., Сусол Р.Л., Гнатюк С.А. Від генетики залежить розвиток свинарства. *Свинарство України*. 2011. № 4. С. 12–13.
2. Акімов С.В., Перепяцько Л.Г., Фесенко О.Г. Шляхи використання вітчизняних м'ясних порід свиней в системах розведення та гібридизації. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*: зб. наук. праць. Харків, 2008. Вип. 16 (41). С. 221–223.
3. Лісний В.А., Назаренко І.В. Підвищення ефективності гетерозисної селекції в свинарстві шляхом оцінки комбінаційної здатності порід та типів свиней. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2002. Вип 3. С.58 -66.

4. Березовський М.Д., Гетья А.А., Манько О.А. Поліпшення м'ясних якостей свиней великої білої породи методами внутрішньопородної селекції. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв, 2010. Вип. 1. С. 38–44.

5. Березовський М.Д., Ващенко П.А. Племінна робота з лініями та родинами великої білої породи свиней заводського типу «Багачанський». *Тваринництво степу України*. 2022. Т. 1. №2. С. 103-113.

6. Бодряшова К.В. Поєднуваність свиней різної селекції у великій білій породі. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Тваринництво*. 2013. Вип. 1. С. 17-20.

7. Відтворна здатність і продуктивність свиней різних генотипів і методів розведення / Г.С. Походня, Е.Г. Федорчук, А.А. Файнов [та ін.] // *Ефективне тваринництво*. 2011. № 3. С. 32–36.

8. Гришина Л.П. Використання свиней великої білої породи зарубіжної селекції в умовах промислової технології. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць. Харків, 2008. Вип. 16 (41). С. 142–145.

9. Гришина Л.П. Удосконалення методів оцінки племінної цінності кнурів-плідників у селекційному стаді. *Таврійський науковий вісник*. Херсон, 2012. Вип. 78, ч. 2 (I). С. 56–61.

10. Цибенко В.Г., Гришина Л.П., Перетятко Л.Г. Аналіз відтворювальних якостей помісних свиноматок та визначення ефекту поєднання за схрещування. *Свинарство*. 2021. Вип. 75-76. С. 21-31.

11. Шаферівський Б.С. Схрещування, як метод підвищення відтворювальної здатності свиноматок. Зоотехнічна наука: історія, проблеми, перспективи: матеріали II Міжнародної науково – практичної конференції, м. Кам'янець – Подільський, 14 –16 березня 2012 р, Кам'янець – Подільський: ПДАТУ, 2012. С. 268–270.

12. Шаферівський Б.С. Продуктивність кнурів спеціалізованих м'ясних порід зарубіжного походження *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв, 2015. Т.2. Вип. 2(84). С. 140–146.

УДК 612.014, 636.4.

ДОБРОБУТ СВИНЕЙ ОСНОВА ЯКІСНОЇ ПРОДУКЦІЇ

А. М. Шостя, д.с.-г.н., с.н.с.

С. О. Усенко, д.с.-г.н., с.н.с.*

**svetlana.usenko@pdaa.edu.ua*

Добробут тварин варто розглядати через оцінку стану тварини з позиції її потреб. Припускають, що ні здоров'я, ні комфортні умови утримання не можуть гарантувати їх добробут. Добробут залежить від того, що тварина відчуває. Важливою частиною цього є і екологічна раціональність та виробництво здорових продуктів харчування. Добробут тварин, добробут споживачів м'яса і добробут суспільства в цілому є основними складовими системи виробництва якісного м'ясного продукту.

<i>Л. М. Кузьменко</i> ВИКОРИСТАННЯ ECHINACEA PURPUREA У ТЕХНОЛОГІЇ МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ	225
<i>В. С. Тендітник, В. М. Юхно</i> КОРОТКО ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ВНЕСОК ЇЇ ФАХІВЦІВ В ЗООТЕХНІЧНУ ОСВІТУ	227
<i>Б. С. Шаферівський</i> ВПЛИВ ЕФЕКТИВНОСТІ РІЗНИХ МЕТОДІВ РОЗВЕДЕННЯ У СВИНАРСТВІ.....	229
<i>А. М. Шостя, С. О. Усенко</i> ДОБРОБУТ СВИНЕЙ ОСНОВА ЯКІСНОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	231